

**Інформаційна довідка
до проекту Закону України
«Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні
правопорушення щодо відповідальності за порушення вимог
законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання»
(реєстр. № 12179 від 05.11.2024 р.)***

***Анотація.** В Інформаційній довідці розглянуто питання запровадження адміністративної відповідальності за порушення вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання в контексті законопроекту реєстр. № 12179 від 05.11.2024 р. (далі – законопроект). За результатами аналізу визначено ризики законопроекту.*

***Ключові слова:** адміністративна відповідальність, адміністративне правопорушення, суб'єкт господарювання, державна допомога, відшкодування збитків, санкції, штраф.*

Вступна частина. Метою законопроекту є створення організаційно-правових механізмів встановлення відповідальності керівників, інших посадових осіб надавачів державної допомоги за порушення вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання.

Проектом пропонується внести зміни до статей 38, 221, 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) та запровадити адміністративну відповідальність за: неподання надавачами державної допомоги повідомлення про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги; надання державної допомоги, недопустимої для конкуренції; подання інформації в неповному обсязі, подання недостовірної інформації.

Відповідно до статті 8 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» компетенція Уповноваженого органу з питань державної допомоги, яким є Антимонопольний комітет України, передбачає: отримання та розгляд повідомлень про нову державну допомогу, визначення належності до державної допомоги заходів з підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, оцінювання допустимості державної допомоги для конкуренції, а також збирання та проведення аналізу інформації про заходи з підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів.

Вимога прозорості механізмів надання державної допомоги зумовлює необхідність забезпечення контролю за наданням державної допомоги суб'єктам господарювання і запровадження відповідальності за порушення порядку її надання.

Основна частина. У контексті запровадження адміністративної відповідальності за вчинення правопорушень у сфері надання державної допомоги суб'єктам господарювання вважаємо за доцільне зазначити таке. Представлений законопроект змістовно пов'язаний із проектом Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» щодо подання інформації про державну допомогу суб'єктам господарювання та відповідальності за порушення вимог законодавства про

державну допомогу суб'єктам господарювання» (реєстр. № 12181 від 05.11.2024 року) у частині запровадження адміністративної відповідальності керівників, інших посадових осіб надавачів державної допомоги за порушення вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання.

З огляду на бланкетність диспозиції статті 166²⁹ КУпАП (у редакції законопроекту), потребують узгодження положення частин першої, п'ятої, шостої стосовно розуміння змісту понять «подання надавачами допомоги», «повідомлення про нову державну допомогу», «інформація Уповноваженому органу» з вимогами галузевого законодавства.

Запропоновані в законопроекті зміни щодо встановлення строків притягнення до адміністративної відповідальності та накладання адміністративного стягнення за вчинення правопорушень, передбачених статтею 166²⁹ КУпАП (протягом шести місяців з дня його виявлення, але не пізніше трьох років з дня його вчинення), потребують належного обґрунтування та приведення до темпоральних вимог, передбачених чинною статтею 38 КУпАП.

Диспозиція частини першої статті 166²⁹ КУпАП (у редакції законопроекту) вказує на формальний склад правопорушення, об'єктивна сторона якого не охоплює наслідки як обов'язкову ознаку. Тобто пропонуване правопорушення вважатиметься закінченим із моменту «неподання повідомлення про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, що призвело до надання незаконної державної допомоги».

Відповідно до пункту 8 статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» незаконна державна допомога – це нова державна допомога, надана без повідомлення Уповноваженого органу або в період після повідомлення, але до прийняття Уповноваженим *органом рішення* про допустимість державної допомоги для конкуренції, або надана всупереч *рішенню Уповноваженого органу* про визнання нової державної допомоги недопустимою для конкуренції, крім категорій державної допомоги, надавачі якої згідно із цим Законом звільнені від обов'язку повідомлення про нову державну допомогу. У цьому контексті конструкція словосполучення «надання допомоги» не відображає змісту вчиненого адміністративного правопорушення, у зв'язку з чим його використання потребує уточнення.

Запропонована стаття 166²⁹ структурно та логічно пов'язана й певним чином дублює положення статті 166⁴ КУпАП (Порушення порядку подання інформації та виконання рішень Антимонопольного комітету України та його територіальних відділень) у частині деталізації суб'єктного складу правопорушення (керівники, інші посадові особи надавачів державної допомоги). Так, неподання, несвоєчасне подання інформації або подання завідомо недостовірної інформації Антимонопольному комітету України та його територіальним відділенням може також стосуватися будь-яких повідомлень (інформації), у тому числі й про державну допомогу, що охоплюється диспозицією статті 166⁴ КУпАП.

Санкція статті 166²⁹ КУпАП (у редакції законопроекту) передбачає стягнення у виді штрафу в розмірі від ста двадцяти п'яти до шестисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Водночас ступінь суспільної небезпеки пропонованого правопорушення не узгоджується зі встановленими санкціями та суперечить вимогам статті 33 КУпАП щодо критеріїв накладення адміністративного стягнення, виходячи з характеру вчиненого правопорушення, особи порушника, ступеня його вини, майнового стану, обставин, що пом'якшують і обтяжують відповідальність. Суми штрафів мають відповідати принципу пропорційності адміністративного стягнення рівню суспільної шкідливості вчиненого правопорушення, його поширеності, конкретним обставинам вчинення і негативним наслідкам, які воно завдає встановленому порядку управління, власності та правам громадян. У подальшому недотримання зазначених принципів може призвести до оскарження та скасування рішень про накладення адміністративних стягнень у судовому порядку, що безумовно перешкоджатиме досягненню мети законопроекту – притягненню до адміністративної відповідальності за передбачені в ньому порушення.

Незважаючи на суттєве збільшення сум штрафів, усупереч частині першій статті 27 Бюджетного кодексу України та частині третій статті 91 Регламенту Верховної Ради України законопроект не містить необхідного фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки).

З огляду на розуміння поняття «посадова особа» як суб'єкта адміністративної відповідальності, зважаючи на положення статті 14 КУпАП, виокремлення в санкції пропонованої статті 166²⁹ КУпАП керівників із числа інших посадових осіб надавачів державної допомоги є зайвим.

Положення щодо набрання чинності законопроекту не узгоджується з вимогами частини сьомої статті 90 Регламенту Верховної Ради України.

Висновок. Із метою удосконалення основних засад державної антимонопольної політики доцільним є доопрацювання законопроекту в частині уніфікації понятійно-категоріального апарату, умов набуття чинності та узгодження розміру запропонованих штрафів.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*